СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 118. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 18-го червня 1943. No. 118. Jersey City, N. J., Friday, June 18, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОМІТЕТ КОНҐРЕСУ ЗА ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА УРЯДНИКІВ

ВАШИНҐТОН. — Спільний комітет обох палат конґресу для зменшення федеральних видатків видав заклик до конґресу й президента зменшити число федеральних урядників.

Говориться в заяві, що урядові департаменти й аґенції мають завеликі штаби, що їх пенсії зависокі, що в урядах панує система, при якій число урядників природно постійно й безпотрібно збільшується, що в тих бюрах панують неправильности щодо авансу, що там збільшується високі пенсії безпотрібно.

За обчисленнями комітету треба би зменшити число урядників на яких 300,000 осіб. Каже комітет, що в першу світову війну один федеральний урядовець припадав на 5 вояків, а тепер один урядовець припадає на півтретя вояка.

АДМІНІСТРАТОР ЦІН ОБОРОНЯЄ СУБСИДІЇ.

ВАШИНҐТОН.—Пренсит М. Бравн, адміністратор уряду заряду цін, видав публичну заяву, що його уряд не зможе перевести постанов закону про стабілізацію цін без ужиття федеральних субсидій для привернення старих цін на рільничі продукти.

На погляд Бравна, можливе буде в першому році здержати ціни субсидією 450 міліонів долярів. Субсидія на мясо, масло і каву правдоподібно зменшить життєві кошти тільки 1.1%, але вона буде мати велике значіння для боротьби проти чорного ринку, бо в гуртовій торговлі субсидії зменшуть ціни на 3%.

НЕДОСТАЧА РОБІТНИКІВ ГРОЗИТЬ ПРАЛЬНЯМ.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок недостачі робітників у пральняному промислі, котра є знову вислідом постійної міґрації робітників на роботи з вищою заплатою, 1,500 пралень у цій околиці стоїть перед поважною кризою. Вони вже рішилися не приймати прання на тиждень-два, поки не виконають уже назбираної роботи. Комерційні пральні бачаться навіть примушеними „пайкувати своїх костомерів", себто обмежати число сорочок і інших артикулів прання, яке пральні будуть приймати від кожного костумера.

КАМПАНІЯ ЗА РОЗГЛЯД ПОВОЄННОЇ РЕЗОЛЮЦІЇ ПОВНОЮ ПАЛАТОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Комітет заграничних справ при палаті репрезентантів поробив заходи, аби його резолюція за повоєнну співпрацю Злучених Держав з іншими державами була як найскорше розглянена повною палатою. У понеділок має відбутися в цій справі переслухання перед реґуляміновим комітетом палати репрезентантів.

Тимчасом одноголосна резолюція згаданого комітету стрічається з різними голосами збоку конґресменів. За резолюцію заявилися конґресменка Френсиз Болтон і конґресмен Фиш, проти конґресмени Смит з Огайо, Сомпер з Іліной і Колмер з Місісіпі.

Стрічають резолюцію різно теж різні сенатори. Сенатор Гол з Минесоти, що теж подав подібну резолюцію, похваляє ухвалену резолюцію, а сенатор Бертон з Огайо заявив, що Фулбрайт, автор резолюції, радився в цій справі сенаторів.

УРЯД ІНТЕРНУЄ ВОРОЖИХ НІМЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Федеральне Бюро Інвестиґації інтернувало в цій околиці ще 8 осіб, котрі заявляли свою льояльність до націстичної Німеччини. Тим з них, що дістали були громадянські папери, відобрано їх на основі, що вони добулися громадянства обманом.

У МИШИҐЕНІ ЗАВОДЯТЬ ПАЙКУВАННЯ АЛЬКОГОЛІЧНИХ НАПИТКІВ.

ЛЕНСИНҐ (Мишиґен). — У цьому стейті має незадовго бути заведене пайкування алькоголічних напитків; кожна особа мала би бути обмежена до одної кварти на 4 тижні.

За заявою стейтової комісії для контролі напитків, досі зареєструвалося до пайкування 1,100,000 мешканців стейту; комісія сподівається, що зареєструється ще 100,000. Стейт купував досі коло 1 міліона 800,000 кварт місячно.

НЕВДОВОЛЕНІ З ПРОЗИВАНКИ.

ОДЕСА (Тексас). — Торговельна палата внесла до міської ради просьбу, аби рада ухвалила резолюцію за те, аби людей з північних стейтів називати не „деменкіс", а просто „енкіс". Мовляв, визивання ображає вояків з північних стейтів, стаціонованих у цій околиці.

СПОДІВАЮТЬСЯ СКОРОГО ПОЛАГОДЖЕННЯ ВУГІЛЬНОГО СПОРУ.

ВАШИНҐТОН. — Члени Краєвої Воєнної Ради Праці кажуть, що розгляд спору за контракт майнерів вугля вже наближається до кінця та що ще в найближчих днях буде вирішене питання про заплату майнерів за ходження від брами до брами.

Пані Чіянг Кай-Шек Перед Канадійським Парляментом

ОТАВА. — Дружина начальника китайських армій промовила до спільної сесії обох палат канадійського парляменту. Гостя малювала в своїй промові граблення Китаю японськими окупаційними військами та нерівність боротьби Китаю з Японією.

Говорила пані Кай-Шек, що Японія забирає з окупованих провінцій Китаю кожного місяця 3,200,000 тон сирівців; кромі цього забирає 2,200,000 тон сирівців з Манчурії, до котрої висилає з Китаю 2,300,000 тон для удержання руху в важких промислах. За один рік Японія забрала від Китаю 100,000,000 тон сирівців на удержання японських окупаційних армій. З Маляїв Японія забрала за останній рік коло 6 міліонів тон. Там Японія постійно утверджує свою позицію, збільшуючи цим рівночасно сили, що борються проти Обєднаних Держав.

Проти кольосальних сил Японії Китай воює вояками, слабо зорученими. Одначе китайці перенята сильною волею воювати. До недавна китайська армія не мала відповідного закриття збоку летництва.

Паню Кай-Шек представили парляментови премієр МекКензі Кінг і „спікер" парляменту Джеймс Алисон Ґлен. Парлямент привитав її гучними оплесками. Палата послів була набита послами й сенаторами. Ґалерії були повні гостей.

МЕКСИКАНСЬКИЙ ВУЛЬКАН ГРОЗИТЬ ДРУГОМУ СЕЛУ

ЛОС РЕЄС (Мексико). — Лява з вулькану Парікутіна вже частинно покрила село Парікутін і дійшла до границі села Парангарікутіро, що лежить які дві милі від стіп вулькану. Якщо вулькан буде далі викидати ляву в такій скількости, в якій він викидає її від пятниці, то лява правдоподібно залле теж село Сіростро.

Британійська Партія Праці Відмовляється від Спілки з Комуністами

ЛОНДОН. — Як розвязано Комінтерн, то найліпше, що повиннiб зробити комуністи в Англії, це — розвязатись. А тоді доперва обєднуватись з робітничим рухом, що його репрезентує Партія Праці. Це тому, бо комуністи далі пропаґують насильну революцію. Вони далі тої думки, що нема державних перемін без проливу крови. І біда з ними через те, що вони одне кажуть, а друге роблять. Якщо комуністи дійсно хочуть співпрацювати з робітництвом, так хай підуть слідом за Комінтерном і розвяжуть комуністичну партію. Як цього не роблять, то це гумбуґ, коли вони балакають про робітниче обєднання. Ось так говорив на конвенції Партії Праці робітничий провідник Герберт Морисон, член міністерського кабінету. Подають, що він виголосив одну з найкращих бесід, які колинебудь виголосив у цілому життю, та що був горячо оплескуваний. Підкреслив, що британійське робітництво змагає до реформ леґальними способами, згідними з демократичною владою, а комуністи проповідують у таких змаганнях насильство й кровопролиття. Потім відбулось голосування. Комуністів не допущено до Партії Праці 1,951,000 голосами проти 712,000.

ЗА РАТУВАННЯ ВИНИЩЕНИХ НАЦІСТАМИ КРАЇВ

Обговорюючи повоєнну програму, Конвенція приняла резолюцію, якою заявляється за те, щоби, як тільки війна закінчиться, дати в поживі першенство тим краям, що були загарбані ворогом, щоби ратувати ось так життя виснажених голодом людей.

РУМУНІЯ ХОТІЛАБ РАТУВАТИСЬ СКОРИМ ЗАМИРЕННЯМ

АНКАРА. — Що наближається критична хвилина для Гітлера, видно по тому, що румунський премієр Іон Антонеску пробує через невтрального амбасадора виблагати в Аліянтів замирення в надії, що вони узглядвять при мирових переговорах румунські претенсії до Трансилванії та частин Басарабії й Буковини. Одні джерела кажуть, що Аліянти не відкинуть, а інші, що до тих вістей привязують „серіозну увагу" в Лондині й Вашинґтоні.

МАДЯРИ РОЗСТРІЛЯЛИ ОЛЕКСУ БОРОКАНЮКА

БУДАПЕШТ. — Мадярське радіо передало, що воєнний суд засудив на смерть Олексу Бороканюка за „військову зраду і бунт", подаючи, що він був комуністом і членом чехословацького парляменту. Далі подають, що він був комісарем „Малопольщі", як її заняли совєтські війська.

ЯПОНІЯ НАДІЄТЬСЯ ПОВІТРЯНИХ АЛІЯНТСЬКИХ НАЛЕТІВ

ТОКИО. — Японський премієр Тоджо, як передає японське радіо, заповів, що Аліянти зачнуть незабаром офензиву проти Японії з двох боків: одну з Бурми, а другу з Нової Ґвінеї. А також, казав він, будуть бомбардувати японську територію.

МІСТ НА СПЛАВАХ.—Корабельні варстати в Оденбак, не маючи доступу до озера Онтаріо, збудували 1,800 стіп довгий міст до міста Ґріс, у стейті Ню Йорк, а на перерваній каналом дорозі завели рухомий міст. На горішньому образку: наповняється понтони, на котрих спочиває міст, внаслідок чого міст підніматься вгору. На долішньому образку: міст уже піднявся й звернувся в бік і канал тепер відкритий для водного руху по ньому.

НАЦІСТИ МАЮТЬ ПРОГОЛОСИТИ ВТІЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО НІМЕЧЧИНИ

БЕРЛІН. — Берлінське радіо, перехоплене через Юнайтед Прес в Ню Йорку, подало, що Альфред Розенберґ, націстський міністер для східних територій, заявив, що німецька меншина в Україні буде вкоротці заінкорпорована офіційно як частина німців Великої Німеччини". Ось цю заяву Розенберґа розуміють так, що в короткому часі ціла Україна буде проголошена „частиною Великої Німеччини", себто, що буде прилучена до Німеччини.

НІМЕЧЧИНА ХОТІЛАБ ЗАМИРИТИСЬ З РОСІЄЮ КОШТОМ УКРАЇНИ.

ЛОНДОН. — З Стокгольму доносять, що недавно тому мали відбуватись переговори між німецькими і совєтськими представниками в справі замирення. Про те навіть згадує німецький часопис Алеґанда, що виходить в Стокгольмі. Кажеться, що наради не мали успіху, бо німці домагались відступлення України, а Совєти побачили, що націстам дуже залежить на Україні зогляду на поживу. Німці мали теж домагатись усіх балтійських держав та цілої Польщі. Та ті, що ближче приглядаються тому, що діється в Швеції, звідки походять ті поголоски, є того переконання, що це все є „націстська пропаганда", яка має на меті ослабити Аліянтів і їх розділити, поширюючи між ними такі вісти, що підкопувалиб довіря одних до других. Замітне теж і те, що поголоски звязали з тими згаданими народами теж і Александру Колонтай, совєтську амбасадорку в Швеції, а вона заявила, що „все те є смішне", та що мирові переговори з Німеччиною в теперішних часах неможливі.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ СИЛЬНО СИЦИЛІЮ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські бомбери знищили пять летунських піль в Західній Сицилії, а шесте зістало збомбардоване британійцями, що надлетіли з острова Мальти. Американці бомбардували різні місцевости в Сицилії, а в Сіакка треба було звести важку боротьбу в повітрі з сильною ворожою повітряною залогою. Знищено 18 ворожих бомберів. Сім американських літаків не вернули.

СОВЄТИ ПРОБИЛИ НІМЕЦЬКУ ЛІНІЮ ПІД ОРЕЛЕМ

ЛОНДОН. — З німецьких і совєтських комунікатів виходить, що на совєтсько-німецькім фронті слідна більша активність. Виходилоб, що Совєти зачинають наступати, бо пробились недалеко Орелю через німецьку оборонну лінію. Німецький звіт навіть говорить про „совєтську офензиву під Курском". Та найбільша боротьба є покищо в повітрі.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМИ ВОЯКАМИ.

ГОЛОВНА АЛІЯНТСЬКА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Минулої суботи прибув до Північної Африки цілком несподівано анґлійський король Юрій VI., щоби відвідати військові частини Аліянтів, що віднесли славну перемогу в Тунісі. При цій нагоді вручив він найвище відзначення ґен. Двайт Д. Азенговерови, начальному командантови. Король відвідав цвинтар, де поховано поляглих американських вояків, а теж перебув цілий день між американськими частинами, де розмовляв з офіцирами, норсками та раненими вояками. Ще й похвалив американського кухаря, сержанта Фрезір Вударда з Алабами, Джорджія, якого похвалив теж за добре варення і президент Рузвелт, коли відвідував африканський фронт.

ЯПОНЦІ ЗНОВУ ВЖИВАЮТЬ ГАЗУ.

ЧУНҐКІНҐ (Китай). — Військові подають, що на трьох фронтах завважено, що японці вживають трійливого газу. Подають місцевости, де це було й коли.

ВЕЛИКІ ВОРОЖІ ВТРАТИ НА ПОЛУДНЕВІМ ПАЦИФІКУ.

ДЕСЬ НА ПОЛУДНЕВІМ ПАЦИФІКУ. — Аліянтська головна команда подає, що в боях з японцями на водах і територіях Полудневого Пацифіку знищено від минулого 31. липня 1,337 ворожих літаків. В тому числі нема тих літаків, що ушкоджені, або майже цілком знищені.

МОЖЕ БУТИ БОРОТЬБА ЗА КІСКУ, А МОЖЛИВО, ЩО НІ.

З ПІВНІЧНОГО ПАЦИФІКУ. — Здобуття американцями острова Атту може мати той наслідок, що японці не захочуть боронити Алевтських островів, а в першу чергу Кіски, котру тепер американці думають здобувати. Атту було важне з цього боку, що звідтам моглиб японці напасти на Аляску. Ця небезпека минула. Японцям тяжко було доставити допомогу до Атту. Те саме буде з Кіскою. Та це не означає, що вони піддадуться. Може ще прийти і до дуже завзятої боротьби, заки Кіска опиниться в американських руках.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Перший Крок від Ізоляції

Коли комітет палати репрезентантів для заграничних справ ухвалив зложену з одного речення резолюцію про потребу створення міждержавної аґенції для заведення й удержання справедливого мира та про потребу участи Злучених Держав у такій аґенції, він зробив справді поважний крок в американській політиці.

Забрав передовсім комітет слово в справі, котра висить над усіми конференціями Обєднаних Держав, як градова хмара над полями. Є це досі ще не відповіджене питання, чи Злучені Держави мають приступити до міждержавної організації для організування мира й його удержання. Історія 1918-1920. років показує Обєднаним Державам на те, що Злучені Держави можуть помогти виграти війну, а потім завернутися назад до своєї ізоляції.

Якби таке тільки грозило, то це мало би кольосальний вплив на становище інших держав. Передовсім ізоляційне становище заняла би Росія, а вслід за тим старалася би будувати мілітарні кордони, головно через займання країв на західніх границях. Британія тоді певно стала би наново конструвати старим звичаєм якусь рівновагу сил на европейському континенті, дарма, що така рівновага правильно показувалася незрівноваженою, дарма що вона все завалювалася й кінчилася новою війною. Відбудована Франція знову пробувала би відбудувати сітку аліянсів, а малим державам Европи не лишилося би ніщо інше робити, як шукати наново нових могутніх поплечників, дарма що така політика скінчилася недавно скорою смертю тих держав. Мала би ізоляція Злучених Держав кольосальний вплив і на Китай, і на кожний край латинської Америки.

Резолюція комітету палати репрезентантів для заграничних справ про закинення ізоляційного становища очевидно ще не означає, що Америка справді вже закинула ізоляційне становище та приступила до міжнародної орґанізації мира. Від резолюції цього комітету ще далеко до резолюції цілої палати репрезентантів, а до резолюції сенату ще багато дальше. Ізоляціоністи ще не переможені й ще мають не один бук, який вони могли би запхати в шпиці державного воза, якби він став котитися по дорозі до інтернаціональної орґанізації. Ізоляційні настрої в американськім народі ще не перевелися. Існують вони, як доносять ґазетярі, навіть серед вояків американської армії в Африці.

Одначе, хоча як далеко ще до зміни заграничної політики Злучених Держав у цій справі, всеж таки одноголосне ухвалення проти-ізоляційної резолюції в комітеті палати репрезентантів є важним кроком уперед. Він вказує на існування поважного руху проти ізоляції й він ставить справу на порядок дня, якщо не в конґресі, то принаймні перед публичною опінією в американськім народі.

Американсько-Українські Воєнні Зусилля

Яку частину державної озброєної сили і неозброєної армії праці Злучених Держав уявляють собою горожани українського роду? Є це важне питання, на яке не так легко дати вже тепер точну відповідь. Та на дещо можна відповісти.

Отже на основі дотеперішніх, ще не повних, списків таких громад як Ню Йорк, Філядельфія, Шікаґо, Пітсбург, Дітройт, Клівленд та інших, можна припускати, що число нашої молоді, яка є в рядах армії Дядька Сема перейшло 50 тисяч вояків. Пропорціонально до населення Злучених Держав американсько-українська суспільність дала чи не найбільший відсоток новобранців. Можна це пояснити тим, що наша молодь здорова і було менше неспосібних до військової служби. Крім цього багато наших хлопців пішло до армії й маринарки добровольцями, ще заки проголошено війну.

З того, що нам відоме, видко, що наші вояки кінчать різні воєнні курси, зокрема старшинські школи, та що наша молодь це чудовий військовий матеріял. Так склалось, що першою жертвою крови на Гавайських островах був наш молодий доброволець, М. Цурковський, радіовий спеціяліст та знавець японської мови, котрий згинув з руки японського шпиґа, ще до підступного нападу на Перл Гарбор. Знову майор С. Малевич, з Пітсбурга, був відзначений на острові Батан ґенералом МекАртуром, бо під ворожим обстрілом направив міст та тим дав змогу частинам нашої армії виратуватись з ворожої засідки. Відзначився на Филипінах підполковник Калакука. Знову молодий летунський доброволець з Філядельфії В. Білокур, котрий згинув на бомбовику, писав в листі до сестри, що „він радий і гордий бо може боротися за ідеали цілого людства". А тепер найновіша відомість це та, що лютенант Кінащук з Елізабет, Н. Дж. своїм бомбовиком затопив ворожу підводну лодку, хоч крило його бомбовика пробили наскрізь ворожі кулі. Таких прикладів геройства наших синів можна навести сотні або й тисячі. Їх треба зібрати, впорядкувати та зложити з них новітню історію американсько - української молоді на службі Дядька Сема.

Пригляньмось теж ще й до наших воєнних зусиль в господарській ділянці. Зо звітів наших державних аґенцій продажі воєнних бондів у Філядельфії та Клівленді виходить, що кожна українська родина в тих громадах закупила воєнних державних бондів на більшу суму. В самій Філядельфії зареєстровано дотепер поверх півтора міліона закуплених державних бондів. Це саме, а може й більше, зроблено в інших громадах. Тепер треба тільки це все списати, провірити та додати до історії наших воєнних зусиль. Наводимо Філядельфію та Клівленд тому, бо числа подані цими громадами є провірені державним скарбом. Важний і цей факт, що наші покупці воєнних бондів задержують їх у себе, а не продають їх по 60 днях, як це практикують деякі „слекери".

В Американському Червоному Хресті, у військових жіночих формаціях бере активну участь наше жіноцтво. Мужчини заняті в допомогових комітетах оборони. В копальнях, фабриках зброї, на фармах наші робітники день і ніч працюють, щоби доставити потрібну зброю та виряд для збройних сил та цивільного населення. Отже стоїмо в першому ряді воєнних зусиль американської нації! Це тому, бо глибоко відчуваємо значіння та наслідки сучасної війни для майбутнього розвою демократичних ідеалів в цілому світі.

Та при цьому всьому є в нас недостача якоїсь центральної установи, яка моглаб воєнні наші зусилля якслід зарекордувати та подати до публичного відома, а з другого боку піддавати думки та виробити плян на збільшення видатности праці наших громад. Переглядаючи американську пресу дуже часто доводиться нам читати, що відбудеться віче, на якому має бути приявних таке а таке число людей; ці приявні люди закуплять стільки бондів, а за гроші з продажі бондів буде можна закупити стільки а стільки військового виряду для армії. Читач має враження, що воєнні бонди вже продано і військовий виряд вже закуплено, божа група людей дістала признання в пресі! Але слідкуйте за звітом з цих зборів, то дуже часто не найдете його в ніякій часописі. Тепер порівняйте збори наших організацій, де дійсно продано воєнних бондів на тисячі долярів, а в пресі навіть нераз і згадки про це не було.

Чому це так?

Просто тому, що в нас не було людей, котріб ці відомости передали до преси. Наша суспільність робить величезні воєнні зусилля, але не доціноюючи значіння інформативної служби, 99% цих зусиль іде в користь інших груп, що мають краще зорганізовану інформативну службу. Ось це недомагання треба направити, а тоді дістанемо всюди за нашу працю таке, признання, яке нам слушно належиться.

„Які є Вигляди для Української Справи?"

Під таким наголовком виказує канадійський часопис „Новий Шлях" з 9. червня б. р. деякі думки, над якими вартує подумати і американсько-українському громадянству. Передаємо їх вцілости.

* * *

Хто одну хвилину довше від противників витримає на позиціях, той вийде переможцем. Так кажуть аліянтські провідники тим шарам свойого суспільства, яке нетерпеливиться і хотілоб знати, який буде результат цієї війни. Подібне можемо сказати тим нашим українським громадянам, які гарячково повторяють: Які є вигляди для української визвольної справи в цій війні та в будучому мирі?

Самозрозуміло, що в теперішних воєнних обставинах дуже тяжко, а часом і неможливо, бачити української справи в ланцюзі множества світових справ. Бо це час роблення порядку; а відомо, що як у хаті роблять порядок, то всьо порозкидане, перемішане — всюди безпорядок. Буває, що руки порядкуючих посунуть українську справу на видне місце. Буває, що змінають її з купою інших світових справ, так що її не видно її між ними. Для кожного українця найрозумнішее є, щоб у першому випадку не попадати в „теляче захоплення", а в другому — не попадати в „чорну меляхолію". Значить, треба усвідомити собі, що це час роблення порядку, коли то нераз і дуже цінні речі опиняються на хвилю під столом; не тому, що їх обезцінено, чи злегковажено, а тому, що наперед треба іншу річ очистити чи впорядкувати.

У теперішній час немає жадної підстави для твердження що „українська справа зле стоїть", як і для вислову, що „українська справа не зле стоїть". Хто сьогодні глядить на українську справу в міжнародній сфері, повинен бути радий, що вона взагалі є в тій сфері. Бо колись ми переживали час, коли в тій сфері взагалі не було, а український народ був „забутим народом". А ніхто не може сказати, що її тепер там немає, безогляду на якому місці: насподі, в середині, чи наверху купи світових справ-проблем...

Вже саме існування української справи на міжнародним політичним форумі говорить, що ця справа в даний час мусить бути розглянена та вирішена. Зрозуміло, що те, як буде вирішена українська справа, залежатиме не лише від міжнародних чинників, які її вирішуватимуть, але й від того, які політичні потягнення і який політичний розум виявлять провідні українські національні кола там заморем, чи навіть на цьому континенті, в українській справі, та як відноситимуть вони до повоєнної реконструкції світу.

Маймо на увазі завжди, як думаємо, говоримо, пишемо та діємо в українській справі. Бо обставини є тепер того роду, що ліпше не говорити й не діяти нічого в цій справі, як говорити чи діяти нерозважно, немудро. Українська справа, як і всякі інші важні світові справи, нераз тепер стає темою пропаґанди неукраїнських чинників. Безогляду чи вона в тій пропаганді представлена світло, чи темно, правдиво, чи фальшиво — завжди треба тямити, що в ґрунті речі, вона є тільки засобом чи темою пропаганди, і те все. Зрозуміло, що кожному з нас повинно ходити про те, щоби навіть у такій пропаганді українська справа була представлювана правдиво й справедливо; одначе не треба нам аж зо шкури вискакувати ізза того.

Ось до таких думок доходимо, як розглянемо питання: Які є вигляди для української справи?

ЯК БУВАЄ З "ЗГОДОЮ"?

Ось те, що діється між французькими провідниками в Північній Африці, є добрим матеріялом для студій теж і для тих людей між нами, що займаються громадськими справами.

Ми завжди накликуємо до „згоди". І дивуємося, що її нема. А як вона десь і зліпиться, то не можемо зрозуміти, чому вона якслід не функціонує. На тому тлі повстають у нас і ті так часті нарікання що ми з усіх народів найгірші...

Коли ми тепер звертаємо увагу на спори між французами, то не на те, щоби тим виправдувати наші власні спори і тертя. Ні. Це не є на нашій думці. Ми тільки хочемо сказати, що коли нам щось відразу, чи навіть і довго, не вдається, то це ще не значить, що це треба занехати, що одна чи друга невдала спроба оправдує нас заключити, що з цього ніщо не вийде, бо ми ні до чого.

Отже треба погодитись з тим, що у всіх важних проблемах бувають різні думки. І є люди з різними вдачами і успособленнями не тільки в звичайному життю чи окруженню, але теж і на визначних місцях. Іншими словами: є вони теж і між лідерами. А чим важніші й складніші проблеми, то тим і більші бувають розходження. Особливо, коли мають спільно вирішувати проблеми ось такі люди, що з собою не зжилися, чи, що гірше; що з собою постійно воювали. І треба брати під увагу теж і людські чи партійні амбіції, бо й вони відграють важну ролю. Тому, щоби це все звести до якогось спільного знаменника, то треба великого труду, такту, довгого часу і доброї волі. І то навіть тоді, коли вже люди, партії, чи групи формально згодяться і підпишуть умову. Навіть і тоді треба ще довго, а нераз і весь час, поборювати різні перешкоди, щоби вдержати таку спілку, потрібну для здійснення вищої справи. І то навіть у часах, коли діються важні речі, епохальні події, чи коли нарід у неволі, а край у руках ворога. Саме таке діється у французів, яких так тяжко погодити, хоч над тою згодою працюють теж і найвпливовіші люди з боку Англії та Злучених Держав, що то хочуть тої згоди, щоб їм лекше було визволяти Францію для французів.

Роздумаймо і ми над тим, коли приходиться нам будувати „обєднаний фронт". Бо коли будемо думати, то й зрозуміємо, чому в нас нема чуда і „згоди" чи там обєднання наших сил для одної спільної акції. Як теж, чому і в нас, як і наступить „згода", нема з неї відразу таких добрих наслідків, які ми всі бажалиб бачити.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

9)

Оттак розговорюючи, просиділи і довченько. Ще не пустилиб свого Семена Івановича, так одно те, що нерано, а друге, що дуже далеко йому йти, аж у город; через садки, степком і через гребельки. Тоді так було: де город, а де Ганчарівка, крінко далеко. Олексій, попрощавшися з Семеном Івановичем, проводив його аж геть; а Галочка, як сіла кінці стола, як підперла свою головку білою ручечкою, як задумалася...

— Чи чуєш, Галочко? крикнув пан-отець.

„Ох!" та скочила з лавки, та й не зна, що казати.

— Що це з тобою сталося, доню? Увійшов у хату, не чуєш; тричі кликнув, насилу розчумалася. Чи задрімала, чи що?

„Так таки... що... трошки..."

— Утомилась, сердешна! Одно те, що набігалася, а тут поралася. Іди, лягай спати. Бог з тобою. Перехрестив її й вийшов.

Сидялаж наша Галочка, сиділа, думалаж вона та думала. А що думала? Хто її зна! Тільки і промовила: „А щож з цього буде?" та й сплакнула, перехрестилася і лягла вже, так до північни досидівши.

Смутна сіла за роботу наша Галочка, смутна і обідала, то нак не обідала, а тільки сиділа за столом так. Олексій дивувався і питав її, чом вона нічого не їсть і чому така смутна?

„Так, таточку! щось чи голова... ні; мені усе нудно та тошно", сказала Галочка, та й вздихнула важко.

— Чи не набігала ти, нехай Бог милує, лихоманки?

„Набігала лихоманку; що і по вік не збуду", подумала Галочка, а Олексій поговорив ще і сказав: „Обіщайся у неділеньку у Куряж сходити".

„А тож, таточку: колиб швидче неділенька прийшла!"

Оттого то наша Галочка така й смутна була, що неділенька далеко: аж через шість день. У неділеньку офіцир обіцявсь прийти до них... Колиж то це буде?... Коли дождешся тієї неділеньки, а тут так, що через силу ходжу... так собі думала Галочка, перемиваючи ложки після обіду, як ось — рип у двері і хтож то? Семен Іванович!... Галочка усе з рук так і випустила...

— „Сердься не сердься на мене, Олексію Петровичу", — сказав Семен Іванович, увійшовши у хату і поклонившися попереду старому, а там і Галочці: „а я до тебе прийшов і сьогодня. Як хоч мені без тебе скучно. Я люблю з тобою бесідувати. Як упораєшся з службою своєю, зараз і потяг до тебе. Скажи мені по істинній правді: чи не мішаю тобі у чім? Може ти своє робив? Я іншим разом прийду".

— Та що це ви говорите, Семене Івановичу? Сказав Олексій. Я вам не то що, я усе перед сащим здоровям так і стояв би, і усе слухав би, що би нам доброго розказуєте. Знаєте що, коли так: як у вас є час, то коли тільки захочете, так прямо і йдіть до нас. І двері і душа моя для вас відчинені по усяк час. Ви мені ні у чім не помішаєте. Я з ранку порядок дам батракам, та і пан на увесь день. І вже мені худоба того не дасть, що ви мені розкажете, або прочитавши розтолкуєте, по ласці вашій. Приходьтеж хоч по всяк день. Чи так, Галю?

„Єй-же так!" сказала Галочка, слухаючи такі батькові речі, що їй здавалося так, неначе хто на гуслі їй грає. „Так, пан-отченьку! І мені веселій буде на душі, коли вам весело буде з Семеном Івановичем!"

„Так може тобі, Галочко, смутно буде, що ти сама собі сидіти-меш?" спитав Семен Іванович, пильно приглядаючись їй у очената.

„І то вже!" сказала Галочка, опускаючи очи-зірки свої у землю. „Буцім я сама собі сидітиму? Адже батенько мене не віджене, коли і я тут буду з своїм ділом? Тут таки робитиму своє, а тут слухатиму, об чому будете розговорювати, або що читатимете. Я, хоч і читаю, а дещо втоpопаю".

Так і положилися, щоб Семен Іванович, коли тільки захоче, щоб і приходив.

Та й зачастив же! Що в Бога день, покінча своє діло, справить, що треба та, не оглядаючось — на Ганчарівку, бачите, до Олексія... більш нічого, йому буцім то тільки його і треба. Тут вони сидять, розговорюють, читають. Олексій розпитує, як що трудне та непонятне для нього у Четі Минеї: Семен Іванович товкує, та так чисто, що неначе у рот кладе; а Галочка так і слуха: забуде і роботу, устромить голку у полотно, та й не виводить її, ручку опустила, головку підняла, а очиці як зірочки, так і не сходять з Семена Івановича... так то щиро слуха!

„Слуха!... Колиб же хто та описля почав би її розпитувати: що таке розказував Семен Іванович? то колиб тільки по правді, вона й сказалаб, що хоч і прислухувалася до усякого слова, та не втоpопала нічого, бо усе приглядалася, як він гарно говорить та губоньками, що червоні як та калина, поворочує і зза них та зубоньки мелькають, біленькі та рівнесенькі, як є один; які то румяні щоки, які вузесенькі чорні його брови, як на шнурочку, а очиці якіж то! „Він казав, що через очи можна бачити душу у чоловіка. Так і є, що правда. Як зирне на мене, то я й бачу, яка в нього душа добра, який він жалісливий до усіх; та так мені його жалко стане... та через те нічого і не розслухала, об чим він розказував".

Цього Галочка нікому не говорила, а тільки думала собі, як було проводить Семена Івановича об пізньому вечері та ляже на свойому ліжку, щоб то спати, так їй і не спиться: усе то, силкується згадати, що читав або розказував Семен Іванович, так бо не згада нічого... „Нехай же завтра не буду на нього дуже пильно приглядатися, а все буду слухати". Так скаже було Галочка з вечора, а у день прийшов Семен Іванович, почав говорити... забула наша Галочка слухати, знай розгляда його і доглядається, чого учора не добачила, що „он ямочки на щоках його, що так би і дивилася на них; он рученята не великі та біленькі, мов у панночки, та як заговориться, як обіпреться рукою об голову, та пальцями перебіра своє волосся, чорне як смола та мягеньке як шовк..."

Оттак і по усяк день Галочка щонебудь знайде у Семена Івановича, чого перш не розглідила: то голос приятний, то як задумається чого — а вже щось частенько став задумуватися, — так так його жалко: усеб на нього і дивилася? А як піде по хаті, так що то за стрійний! у стану, що двома пядьми можна його обняти, мов переломлений, так і вихиляється!

СЛОВА ОСТОРОГИ ЗА БЮРОКРАТІЮ

На річній конвенції Американської Газетярської Гілди, що відбувалася в Бостоні, виступив зо знаменною промовою відомий газетяр і радіовий коментатор Елмер Дейвис, що нині є начальним директором Уряду Военної Інформації в Вашингтоні. Він порушив у своїй промові низку справ, головно про відношення між урядом і газетами. Декотрі з тих справ мають ширше значіння, бо відносяться не тільки до одної газетярської професії. Між цими справами в нинішню пору велике значіння має справа бюрократії.

Під бюрократією треба властиво розуміти людий, що працюють по бюрах, але нині, як зовсім слушно сказав Елмер Дейвис, „назагал у краю, або принаймні на сторінках краєвих газет, Вашингтонський бюрократ стало визиванкою, а Вашингтон стало рівнозначним зо замішанням і торгами". Він має теж слушність, кажучи, що деякі газети зовсім навмисно пробують виробити враження, що власне так справа мається. Атаки на бюрократію стали меншою фазою широко зачеркненої й пильно виконуваної редакційної політики в тих людей, котрі „мають більшу ненависть до когось з наших союзників, ніж до котрогось з наших ворогів".

Ще більша від цеї групи критиків „вашингтонської бюрократії" є група щоденних часописів, котрої наставлення до бюрократії кермується передусім їх ворожнечею до партії, котра тепер є при владі. На ці газети не робить великого враження замітний факт, що між бюрократами, котрих вони критикують, головно між постійними бюрократами, є прецінь багато людей, які зовсім не належать до ніякої партії.

Елмер Дейвис зовсім не хоче здушувати такої критики. Для нього критика урядовців противної політичної партії являється признаною частиною демократичного устрою Америки. Так саме поступали американці підчас кожної війни, в котру лише Америка була вмішана. І власне з цього становища Елмер Дейвис критикує цих критиків вашингтонської бюрократії, що замісць критикувати урядовців з противної їм партії, нападають на бюрократію взагалі. Адже, якаб партія не виграла наступних виборів, всеж таки їй прийдеться вживати бюрократів у Вашингтоні для дальшого ведення війни й для її закінчення. Бюрократія, каже Елмер Дейвис, не є нішо інше, як оруддя, інструмент, для виграння війни.

„Виказуйте недостачі поодиноких бюрократів", каже Дейвис, "стільки лише вони на це заслугують; це є сущна публична служба".

„Але робити враження, що Вашингтон це гризюка замішання й торгування, це є несправедливо для людей, які після січня 1945. року самі можуть бути в Вашингтоні".

Далі, признаючи себе за одного з бюрократів, Дейвис говорив: „Ми (бюрократи) є наймлені слуги народу. Ми не маємо права бути недосконалими. І ніхто з нас не може заперечити, що нам ще далеко до досконалости, що ми не робимо своєї роботи, як можемо найкраще, що багатьох з нас допускалося непристойного торгування". Він не протестує проти подавання про це вісток у газетах, однак він противиться писанню, немовби таке було тільки в одному Вашингтоні, а не в усіх столиця:: світу, або немовби це тільки в цій війні таке було в Вашингтоні, коли наділі якраз у цій війні є в Вашингтоні замішання й торгів менше, ніж було в якунебудь іншу війну.

10 МІЛІОНІВ АПЛІКАЦІЙ НА ЖИТТЄВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

На зборах Міжнародного Каледжу для Лікарів заявив ген. Ф. Т. Гайнс, Адміністратор Ветеранських Справ, що до товариства Нейшенел Сервіс Лайф Іншуренс, яке обезпечує вояків нашої армії, вплинуло 10 міліонів аплікацій на життєве обезпечення, на загальну суму 70 біліонів долярів, або половину життєвого обезпечення, яке мають тепер всі комерційні компанії разом.

Обезпечення є обмежене до десять тисяч долярів. Головне його завдання обезпечити рідню вояка і тому спадкоємцями можуть бути назначені тільки жінка, діти, родичі, брат або сестра.

На випадок смерти вояка, обезпечення будуть виплачувати місячними ратами.

ЗАСУДЖЕНО ПРОВІДНИКІВ ПРО-ЯПОНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ІСТ СТ. ЛУИС (Ілл.). — Місцевий федеральний суд признав так званий пацифічний рух, котрий піддержували японці, а вели два мурини, Лі Ботлер і Дейвис Ервин, з нарушенням закону проти воєнної зради й закона про військовий набір. Організацію покарано на суму тисячу долярів, а двом провідникам дано по чотири роки вязниці. При вимірі кари суддя приняв за облекшуючу умову те, що від приступлення Америки до війни організація, котра начислала до міліона членів, просто перестала існувати.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЖЕРТВИ ВІЙНИ.—Попри героїчні вчинки, котрі викликують наш подив, є в війні ще й інші події, а попри героїв маємо ранених і вбитих. Світлина представляє сцену зо заливу Голца на острові Атту. Американські доглядачі хорих заносять на корабель ношами раненого ворогами вояка.

Микола Чубатий.

Дітройт—Місто Руху

(Вражіння з оглядання міста та стрічі з людьми).

Запросили мене в гості.

Запросив мене Дітройт в гості. Не Дітройт, а новий Український Народний Дім в Дітройті та його рухливі урядники з д-ром Кібзеєм у проводі, які постановили відсвяткувати врочисто цьогорічний Меморіял Дей концертом, який давав відомий місцевий хор „Думка" під диригентурою І. Атаманця. А мене запросили сказати до громади слово. Дітройт перебрав мене від Народного Дому і гостив як рідного. Признаюся, що до Дітройту їхав я з приємністю, бо хотів побачити дітройтських українців та й саму столицю американського автомобільного промислу, про яку навіть в Европі втокмачують в голови кожної дитини, що попадеться в руки професора географії. Побачити осідок імперії Форда та більших і менших його конкурентів варто, хоч нині, зогляду на воєнні обмеження, неможна оглядати повної творчости тих великих галь та скритих в них машин. Та мої приятелі з Дітройту проте обвозили мене та показували все, що тільки можна побачити у цей воєнний час звичайному смертельникови з Европи. Дітройт по статистиці 1940 року це місто з населенням міліон шістьсот двадцять три тисячі мешканців. Нині воно повне нових людей як бочка оселедців та напевно дотягнуло до двох міліонів душ. Місто розкинене на величезних просторах немов амеба своїм розростаючимся тілом огорнуло та замкнуло в собі цілі міста, як пятьдесятьтисячний Гемтремк та шістьдесятьтисячний Дірборн, що вже межує з найбільше інтересною частиною Дітройту — з царством Форда, розкиненим на просторі більше як тисяча акрів землі.

Фордова імперія в жалобі.

Саме в часі мого приїзду до Дітройту огорнув імперію Форда та йсамого старенького невтомного піонира американської автомобільної індустрії великий смуток. На старість літ важкий удар — його одинокий син та престолонаслідник, спадкоємець найбагатшого чоловіка на світі, Едзель Форд, помер у зглядно молодому віці, бо тільки в 49-тім році життя. Смерть сина одинокого підготованого вести це царство машин, приневолила старого майже 80-літнього Форда повернути з емеритури назад до чинної служби та перенятя наново керму великанського господарства, доки не приспособить до його ведення одного із своїх трьох внуків, з яких два є на службі Дядька Сема.

Авто несе нас попри хутір власника імперії, що скрився у ліску на крайочку кипучого царства; тільки через вулицю до лябораторії, в якій досі цілими днями пересиджувала людина рідкої енергії та типового американського розмаху. Вже фордовим власним гостинцем несе нас авто попри батьківську хату старого Форда. Пересічний дім небідного американського фармера, нині чистенько удержуваний та незамешканий ніким, зберігається як родинна памятка династії. Видно не тільки в Европі, але також і в Америці здорові та життєздатні типи, такі як Форд, вийшли зі селянської хати. Чи це не запорука, що й український нарід, нарід села та землі має ще перед собою майбутність? Ніде правди діти, а у цілому світі дегенерація є за містом, життєздатність за селом. Місто криє в собі теперішність нації, село майбутність.

Усе інтересно обяснює мені симпатичний буковинський земляк Гулька, та все приривається до майбутнього України. Часто перериває йому все розвірливий Вишничук, що від часу до часу шие свій кожушок зі старшого парубки Степка. Це були мої невідступні чічерони по Дітройті; перший православний, два другі католики. Вчера щойно запізнались, нині вже приятелі. Завертаємо до Грінфилд - виледж, старого американського села-музею, названого так на честь родинного села жінки Форда, теж підітройтської оселі.

Само село немов на фронті, зарезервоване нині імперією Форда на службу Дядькові Семови, тому замкнене, але як чистого провідник, варто його побачити. Відкритий натомісць музей, притикаючий до староамериканського села, присвячений памяті Едисона, геніяльного винахідника та особистого приятеля Генрі Форда. При вході інтересний помисл; на цементовій плиті на віки вічні утриваленний оригінальний підпис Едисона та стопи геніяльного винахідника, що пхнув людську цивілізацію сотки миль наперед впродовж кількох десятків літ. Це музей комунікації та модерних винахоїдв.

У панськім та робітничім Дітройті.

Не місце тут описувати цеї цінної колекції, її треба бачити на власні очи. Нам час перекинутися на противну, на східну частину Дітройту, розкиненого над проливом, що лучить два американсько-канадійські озера Юрон та Ірі. По канадійськім боці місто Виндзор, по американськім гарний парк, а дальше аристократична дільниця віль та розлогих парків. Між ними теж резиденція померлого Едзеля Форда.

Завертаємо на Гемтремк, місто в місті. Гемтремк робітниче місто, облите зусіх боків Дітройтом, одначе не лучиться з ним, щоб не стратити самоуправи, яка там всеціло в руках поляків. Українці, мабуть друга національна група, виказують неабиякий організаційний хист. Прекрасна українсько - католицька церква здвигнена на величезній площі з простором під розбудову школи та парохіяльного дому, це доказ організаційного змислу та муравлиної праці пароха о. д-ра Тиханського, людини великого такту та особистої культури. Симпатія та довіря громадянства помогли людям здвигнути ці монументальні речі впродовж кількох літ коштом біля двіста тисяч долярів. Та це тільки частина його смілих плянів дальшої розбудови.

У Гемтремку є ще дві інші установи: Український Демократичний Клюб при Грейлінг стріт та гарний Український Робітничий Дім, при Карпентер стріт. Оповідали мені, що Робітничий Дім з великою галею був колись пристановищем нездійснимих червоних надій, нині там я застав зовсім симпатичний осередок українського національного життя, що вреться по своєму знанню та силам до праці для української культури. Тут має осідок українське культурне товариство. Колишній Український Робітничий Дім перезвався на Український Культурний Центр та став вільною трибуною живих сил, розбуркуваних колись червоними, а нині з такою енергією плекає теж і думку про самостійну українську державу в Европі. Аж радість огортає серце.

Бувби я нечемний, колиб по цілоденній подорожі по Дітройті не вернув до моїх господарів, що мене запросили до Дітройту та приняли як рідного. На західній стороні міста є друга українська кольонія, скупчена біля українсько-католицької церкви зі школою та біля Українського Народного Дому. Духовним господарем в тій частині міста о. Побуцький, громадським д-р Кібзей, правдива душа свіжо здвигненого Українського Народного Дому.

Але вже пізна ніч треба вертати до моїх господарів, панства Боднарів, що гостять мене у своїй гостинній хаті як свого. Чи маю їх за це обмовити? Треба би; але нічого більше не скажу, як тільки це, що хата панства Боднарів пригадала мені старокраєве миле та гостинне приходство. А цього до опису досить.

Чи є „дітройтський рух" поміж українцями?

Мої стрічки про Дітройт затитулував я: „Дітройт — місто руху", тому слушно читачі можуть спитати. Ну, добре, ми знаємо який рух у Форда, Дженерал Моторз чи у Крайзлера, але скажіть нам — який є рух серед української громади в Дітройті? Ось і до цього саме прямую. Коли порівнюю інші осередки, де живуть українські люди, з Дітройтом, то ніде правди діти, Дітройт таки на переді. Тут люди чимсь інтересуються, шукають за чимсь ідейнішим, беруться до якоїсь роботи. Слабим доказом сказаного хочби це, що бесідника на своє свято спроваджують аж з Ню Йорку, віддаленого 800 американських миль.

В неділю 30-го травня по моїм приїзді попереднього дня прийшло мені стрічатися, промовляти та розмовляти з людьми в трьох громадських осередках: в Українськім Народнім Домі на заході міста, в Українськім Демократичнім Клюбі та в Українськім Культурнім Центрі на сході міста в Гемтремку. В годині другій вже чекали на мене українці Демократичного Клюбу в Гемтремку, де булаву енергійно тримає гром. Чайківський. Був короткий виклад, а по нім ще цікавіша дискусія, яку треба було перервати, бо на мене ждали з концертом в Українськім Народнім Домі, де проводить та господарює д-р Кібзей.

Вечером в годині осьмій я був вже в Українськім Робітничім Домі, де щоправда царює правдива демократія, але таки неформальним „диктатором" там таки гром. Колодій. Всюди, де я був, стрінув я живе заінтересування до української справи в Европі не тільки словами, але також українську робфту. Дітройт мабуть перший має заінкорпорований Юкрейнен Реліф Фонд; по установах люди збирають гроші на „фонд помочи братови за морем". Дітройт має ще ширші амбіції, що виходять поза мури того міста, він хоче дати ініціятиву до створення центральної організації українців в Америці.

Здорові амбіції Мішиґенської Федерації.

Амбіцію дати американським українцям центральний провід має Мішиґенська Федерація, що її очолює молодий адвокат Іван Панчук. Це людина, по якій я сподіюся, що вона в силі зробити багато доброго серед американських українців.

Мішиґенська Федерація — це союз українських народних організацій стейту Мішиґен, обєднаних тільки двома цілями: служити Америці вийти з побідою та служити українському народови в Европі вийти з власною самостійною державою. Тому членами можуть бути організації ріжних поглядів партійних чи релігійних, але льояльність Америці та українське самостійництво це дві фундаментальні вимоги. Всі, що волють якенебудь чужинецьке панування над Україною не можуть бути членами федерації. Саме при Мішиґенській Федерації є заінкорпорований Юкрейнен Реліф Фонд. Моє переконання, що найздоровша платформа та найбільше гідна американця та українця під нинішню пору. Тільки вона є в силі нині обєднати 95 відсотків американських українців.

Мішиґенська Федерація бажалаб, щоб на такій самій ідейній платформі повстали в найкоротшім часі стейтові організації або одна на кілька стейтів вкупі, де живуть українці. Це є найлекша та найпростіша дорога на краєвім зїзді представників таких стейтових чи окружних федерацій вибрати екзекутиву та відбудувати так дуже потрібний провід американських українського роду у нинішні часи. Я вичув, що бажанням громадянства є, щоб провід передати в руки молодших українців, роджених в Америці, але які мають знання та серце для справи визволення батьківщини їх батьків в Европі. Я мав велику приємність пробути якийсь час на розмові з головою Мішиґенської Федерації адвокатом Іваном Панчуком та признаюся, що я найшов у нім людину з лідерськими спосібностями. Це є американсько роджений українець, що своїми студіями придбав собі знання української справи, тому в українськім питанні не тільки добре визнається, але ця справа лежить йому на серці. Особисто це людина високої культури та широкого світогляду, тому загально шанований не тільки українцями Дітройту, але також громадянством та урядом біля двоміліонової метрополії автомобільного промислу.

ФАРМЕРСЬКИЙ ПРИХІД ЗРОСТАЄ.

Бюро Рільничої Економії при департаменті рільництва подає, що за останні чотири місяці прихід фармерів збільшився на приблизно 1,200 міліонів долярів в порівнанню з цими чотирма місяцями з 1942 року. Цей збільшений прихід завдячують фармері високим цінам на фармерські продукти як і збільшеній рільничій продукції.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Організаційні збори Союзових Відділів.

В суботу, дня 29. травня ц. р., відбулись в нашій місцевости організаційні збори відділів 119, 140, 218, 230, 274 і 348. Збори відкрив предсідник Т. Періг, а секретарював П. Сильчак котрий здав теж звіт з останніх зборів Окружного Союзового Комітету, який принято одноголосно. Предсідник поклинав до слова нашого союзового організатора п. Д. Білецького, котрий в добре виробленій промові згадав за організування нових членів та за кооперацію з ним в цій важній праці. Опісля забрав слово головний секретар У. Н. Союзу п. Д. Галичин, подаючи вкоротці історію У. Н. Союзу, зріст членства та майна. Одна третя союзового майна, казав бесідник, це резерва членів, яка дає запоруку для грамот наших як і наших дітей. Рівнож бесідник зазначив, що наш Окружний Союзовий Комітет повинен дальше істнувати, бо перед нами нова організаційна праця, звязана з 50-літним ювилеєм У. Н. Союзу: А найкращим дарунком для Союзу будуть нові члени, яких приєднаємо для нашої дорогої організації. Відтак секретар давав вдоволяючі відповіди на всі запити членів та відділових урядників.

До цього Окружного Комітету обрано слідуючих: Т. Періг, предс.; П. Сильчак, секр.; пані Стахура, М. Стахура і пані Білан, контрольори.

П. Сильчак, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 20. червня, в 2. год. в галі церковній, 47 Говп Еве. Просимо членів зійтись на означений час, бо тепер гарячі дні, щоби не сидіти довго і не чикати на кожного члена зосібна. — В. Сметана, предс.; В. Бродський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 20. червня, в год. 12:30 пополудні, при 1944 Ірі ул. Будемо роздавати членам дивіденду від У. Н. Союзу. — І. Мегас, предс.; І. Слинка, кас.; Н. Хомин, рек. секр.; Д. Дякун, фін. секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні. Уряд роздасть на цих зборах членам дивіденду від У. Н. Союзу. Довгуючі члени най постараються сплати свою залеглість. — За уряд: Ю. Заґвоцький, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в салі парохіяльній, в годині 2. пополудні. Конт. комісія здасть звіт за 6 місяців. Просимо всіх членів прийти на означений час і заплатити свої вкладки. — За уряд: Ф. Саґатий, предс.; М. Підгайний, кас.; М. Колодруб, секр.

Греки Ведуть Боротьбу

(Огаяд книжок—Стефан Пірс)

Десь на південному побережжю Греції запалений смолоскип повільно робить світляні кола на темному небі. Потім зникає. Підводний човен, десь на морі, підхоплює той сигнал і направляється ближче до берега. Ті, що вартують на березі, спішать йому назустріч в малих човнах. Дістають три скрині з амуніцією та повертаються назад до берега. Нараз гудіння патрольного літака заглушує удари веслами по воді. Підводний човен ховається під водою. Люди в човнах спішать до берега, рятують життя. Вони вспіли вивантажити дві скрині доки літак пролетів над ними. Їх не помічено.

Такими небезпечними шляхами продовжується посилати зброю грецьким патріотам. Часом привозять її на британських чи грецьких підводних човнах, часом американські літаки спускають парашутами. Не досить тої амуніції, щоби розбити военну силу „осі", проте вистарчає, щоби турбувати окупаційні частини та тримати їх все в напруженому стані.

Недавно була видана книжка Бетти Васон „Диво в Греції", в якій докладно говориться про боротьбу греків. Авторка, кореспондентка „Коломбія Бродкестинг Систем", залишилась в Атенах протягом війни в Греції і в перших днях окупації. Відтоді вона тримала тісний звязок з підпольним рухом в Греції через осіб, що недавно втікли з Греції, та через інших таємних посередників.

Вона каже, що підпольні діячі є в постійному звязку з головним штабом союзників в Каїро. Члени таємної організації їздять туди і назад, підготовляючи день визволення. Втікачі постійно переїздили з острова на острів, припасовуючи вітрила на старих човнах. Вступали до грецьких військових, морських, повітряних частин і виявили себе знаменито підчас північно-африканської кампанії.

Авторка яскраво описує діяльність підпольних груп. На півночі „Майор Дурас" командує силою в 6,000 людей. Леонид Папас, сиговолосий ветеран, має частину на горі Отта, біля просмику Термопилі. Третя група знаходиться коло гори Парнасу. Четверта оперує в районі Мані, коло Спарти, під проводом священика, Капітано Папаниколяс. На Креті одчайдушний генерал Емануїл Мандакас проводить найбільшою і найважнішою армією грецьких патріотів.

Під дикими скелями гори Парнас нема нічого дивного, коли почується британські голоси. Їх видає тільки мова; бо запалені сонцем, загартовані, британці виглядають зовсім як місцеві люди. Там залишились тисячі британських вояків, відрізані від головної своєї армії. 1,200 новозеляндців продовжують боротьбу на Креті. Не зважаючи на обіцяну нагороду в сумі 1,000 драхм за вояків, і до 2,000 за старшин, місцеві люди не видали ні одного британського вояка. Тільки напружене шукання „Гестапо" може виявити їх місце перебування.

Минулої весни один з патріотів в Клефт попав до рук націстів і вони його розстріляли. Тої самої ночі німецькі старшини, відповідальні за той вчинок, зникли. Їх вкрали партизани, привели перед народний суд десь в горах, який присудив їх на смертну кару. На другий день їх безголові трупи лежали в мішках на сходах німецької комендатури; ждали на похорон.

Націсти називають „смертними пастками" залізниці, що проходять через західну Македонію. В темних тунелях потяги часто взриваються динамітом, нераз вікна вибито ручними гранатами. Одного разу, коли 500 грецьких хлопців німці везли на примусову працю в Німеччину, на потяг зроблено напад. Хлопці повтікали і приєдналися до повстанців. Конвойні троки не відважуються їздити в ночі, — серед темряви всюди можуть бути „снайпери".

Бомбардування союзниками на Креті було дуже точне, бо вони мали відповідні вказівки, переслані через секретні радія.

Списки потерпівших, що були опубліковані Італійською Вищою Командою минулої весни, були надзвичайно великі. За квітень на Балканах було: забитих 1,644; ранених 1,180; зникло 903. За травень в самій Греції: 465 забитих, 783 ранених, 78 зникло.

Грецький нарід знає, що має перед собою ще більші труднощі, проте не зважаючи на терпіння, злидні, не тратить гумору. Коли німців гнали в пустині, в Африці, грецькі робітники назвали частину своїх машин, що тиснуть оливу з олив (сливок), „Александром" у честь британського командуючого на Середземному Сході. Другу частину назвали „Айзенгавер", у честь американського командуючого, а саму оливу назвали „Ромель".

В тяжкі зимові місяці 1943 року, в часі як тиф і сухоти брали більші жертви, греки якось спромоглися наносити удари ненависному ворогові. Вони не тратять надії і роблять пляни на будуче.

Як вказує Бетти Васон, греки дбають за далеке будуче. Вони ріжними способами стараються підривати военні зусилля „осі" не тому, що сподіваються перемоги союзників за шість місяців, чи за рік, чи два навіть. Вони вірять, що напасник буде вигнаний як був вигнаний кожний напасник з їх землі протягом їх довгої і тяжкої історії. Вони знають, що так повинно бути, вони думають за століття.

ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Спис жертводавців в Американський Червоний Хрест, з Концерту 28. березня 1943 р.

Обєднаний Комітет Українсько-Американських Організацій в Ню Йорку подає отсим жертводавців на А. Ч. Хрест.

На концерті, влаштованім дня 28. березня 1943 р. жертвували:

М. Гладун $50; по $25: М. Балко, І. Гелетій, О. Мартинець; по $10: Д. Галичин, С. Ковальчук, д-р Мишута, д-р Пелехович, П. К. Стасюк, Петренко, О. Думас, пані Хомин, пані Гула, К. Гандзяк, М. Панків, Т. Вієл, Т. Чап, М. Обачовська; по $6: М. Міллер, М. Собала; по $5: М. Гладка, Кодяк, К. Ксьондзик, Т. Попу, П. Драйс, І. Кальпоніс, Пелешок, Стек, Т. Газдун, Р. Посікера, Ф. Майор Ф. Бражник, М. Капіка, О. Сидоретний, В. Бучинський, В. Медвідь, Качинська, Дж. Модний, Т. Сильвеска, Є. Брадин, М. Костів, К. Стрепчак, М. Кравчук, Д. Поліщук, О. Галичин, Р. Слободян, М. Мельник, Світлик, П. Полощук, І. Шугаль. Безіменні жертви $38.59. При вступі (від моні) $54. Датки по 2-1-доларові $58. — Разом $577.59.

Жертводавці, що прислали поштою гроші на членські (вкладки) картки:

Церква св. Володимира, 14-та вулиця в Ню Йорку, $120; Платон Стасюк $60; Тов. Перемишль, від. 141 У. Н. С., $25; Михайло і Микола Кравчук $25; А. Вілей $20; Укр. Демократичний Клюб (жіночий) $20; Голден Рівер Інкорпорейтед оф Ню Йорк $15; Тов. св. Михаїла, ч. 1, $15; Український Золотий Хрест $10; Н. Ярема $10; по $5: М. Макарчук, С. Дж. Ярема, А. Горішний, В. Шетрос, В. Кучкуда, Н. Зорн, М. Мурашко, Т. Онуфрик. Датки на членські картки по 3-2-1 доляри $25.25. — Разом $385.25.

Братство св. Володимира, від. 130 У. Н. С. (на лісту) збирав Михайло Коваль. А. Борак $25; Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. С., з каси $10; А. Табака і М. Скибінська по $5. Датки по 3-2-1-доляроні $26. — Разом $71.

Тов. Єдність, Залозецького округа (на лісту) збирав Павло Стахів. М. Жук $20. Датки по 3-2-1-доларові $11. — Разом $31.

Тов. Золота Липа (на лісту) збирав Іван Бобецький. Датки по 3-2-1-доларові $40. — Разом $40.

Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361 У. Н. С. (на лісту) збирав Петро Кучма і С. Сікора. Тов. Дністер з каси $53.50, панна Хархан і пані Кучма зібрали на ювилею 50-літних уродин довголітного скарбника т-ва Дністер, Івана Галичина, $30. Віктор Бик $10, по $5: Мартин Малетич, Теодор Гулька, Марія Гулька, Н. І. Баляс, М. Поліщук. Датки по 3-2-1-доларові $87. — Разом $205.50.

Відділ 204 У. Н. С. (на лісту) збирав адвокат М. Гаврилко. Григорій Ковердович $10. Датки по 2-1-доларові $51. (На лісту) збирала М. Близнак по 2-1-доларові $17. Відділ 204 У. Н. С. з каси $22. — Разом $100.

Український самостійний Золотий Хрест, ч. 1 (на лісту) збирала К. Хандога і С. Гурин. Текля Газдун $20. Укр. Самост. Зол. Хрест з каси $17.50. К. Хандога і В. Крокаско по $5. Датки по 2-1-дол і 50 ц. $63.50. — Разом $111.

Український Самостійний Золотий Хрест, ч. 15 (на лісту) збирала Марія Близнак. Ольга Пильц $5. Датки по 2-1-доларові $9. — Разом $14.

Українськи Тов. Просвіта (на лісту) збирав Іван Жовнір. Тов. Просвіта з каси $50. С. Валентий і Д. Кальба по $5. Датки по 3-2-1-доларові $22.50. — Разом $82.50.

Українське Тов. Зоря, від. 69 У. Н. С. (на лісту) збирав Михайло Ликтей. Тов. Зоря з каси $25, Д. Куфар $5. Датки по 2-1-доларові $15. — Разом $45.

Укр. Молодечий Хар Ню Йорк — Ню Джерзі (на лісту) збирала Марія Стелени. Датки по 1 доларови $15. Разом $15.

Окружна Рада Союзу Українок, відділ 4 (на лісту) збирала Дженет Бенкал. Датки по 3-2-1-доларові $25. Разом $25.

Тов. Вільна Україна, від. 200 У. Н. С. (на лісту) збирали В. Воргуль і П. Господарець. Михайло Ворона $5. Датки по 2-1-доларові $51. Разом $56.

Тов. Свобода (на лісту) збирав Степан Гнатишин. Тов. Свобода з каси $10. Датки по 2-1-доларові $15. — Разом $25.

Укр. Золотий Хрест (на лісту) збирала Катерина Моторний. Датки по 1 доларови $25. — Разом $25.

Тов. Любов, від. 298 У. Н. С. (на лісту) збирав Ілько Гупало. Тов. Любов з каси $10. Датки по 1 дол. і 50 ц. $6. — Разом $16.

Тов. Вільні Козаки, від. 117 У. Н. С. (на лісту) збирав Тимко Ніньовський. Тов. Вільні Козаки $25. Датки по 1 доларови $25. — Разом $50.

Товариський Кружок, від. 435 У. Н. С. (на лісту) збирав Степан Курляк. Товариський Кружок з каси $5. Датки по 1 дол. $9. — Разом $14.

Союз Українок, ч. 18 (на лісту) збирала Софія Кузів. Союз Українок ч. 18 з каси $10. Датки по 2-1-доларові $17. — Разом $27.

Союз Українок, ч. 8 (на лісту) збирала Марія Бобецька. Союз Українок ч. 8 з каси $10. Датки по 1 дол. $2. Разом $12.

Союз Українок, ч. 3 (на лісту) збирала М. Марусевич. Датки по 1 доларови $51. — Разом $51.

Українське Жіноче Товариство. Доручила пані Гарамбура $25. — Разом $25.

Українське Тов. св. Андрія (на лісту) збирав П. Зятик. Укр. Тов. св. Андрія з каси $25. Датки по 2-1-доларові $27. — Разом $52.

Товариство Провидіння, ч. 1 (на лісту) збирала М. Рогель. Анна Балевич $5. Датки по 1 доларови $45. — Разом $50.

Союз Українок, ч. 35 (на лісту) збирала Е. Орлян. Союз Українок ч. 35 з каси $5. Датки по 1 доларови $11. — Разом $16.

Українська Радіо Програма Мирона Сурмача (на лісту). Пані Витишин і О. Кавецький по $5. Датки по 3-2-1-доларові $18. — Разом $28.

Укр. Церква св. Юра при 6-тій вул. в Ню Йорку: З дрібної збірки $135, за тикети з концерту Шевченка 28. березня $465.75, з пушок до сьогодня по обрахунках Чер. Хреста $172.39. — Разом $773.14.

Українська Радіо Програма Петра Задорецького. В Пуйда $100, А. Палам (на лісту) $61, Д. Чорномаз $14.50; по $10: Г. Ковердович, В. Рудніцький, Г. Чорномаз, Н. Оноски, П. Шевчук, А. Доліщний, М. Страве; А. Заремба $12.75; К. Турчин (на лісту) $14; М. Матіяш (на лісту) $16; Дж. Порохняк $9; А. Кавецька $7; по $5: В. Баєр, К. Дроздовська, М. Кручовий, І. Климишин, С. Балащук, П. Коцулька, А. Гловінський, Н. Поліщук, Д. Оробчук, Я. Салей, П. Петрик, В. Воскобійник, Е. Федик, К. В. Бербец, М. Масин, А. Бурдига, А. Кудлик, Н. Скрибайло, Ю. Володимишин, І. Кучмак, А. Липисин, О. Клайн, С. Волок, А. Красовата, І. Боярський, Д. Шльос, М. Шевчук, С. Гаає, І. Стасишин, С. Виноградник, В. Шевців, К. Врубель, І. Гіровський, М. Гаврилюк, І. Лазарус, М. Загорійко, А. Мирош, М. Воловик, К. Мортон, П. Павлишин, І. А. Підгірний, М. Пятковський, П. Угорчак, М. Тупецька, М. П. Підгірний, А. Суковська, Е. Заверзицька, Е. Касперук, К. В. Луцевич, М. Савіцький, А. Гентош. Датки по 4-3-2-1-доларові $337.75. — Разом $897.00

Всього ціла сума $3,819.98. Відняти від неї податок від вступних тикетів $35.90. Остає сума $3,784.08, то є словами: три тисячі сім сот вісімдесять чотири доляри і вісім центів.

ЗА УРЯД О. К. У. А. О.:

Мартин Малетич, рек. секр.

НА ПРОДАЖ ФАРМА.

З причини підупадку на здоровлю продам добре виправлену 140-акрову фарму; є досить ліса, 2 доми, 2 барні, 75 акрів доброго сіна, конюшина тимотка, засіяна пшеницею, вівсом і засаджена картоплею. Нова машинерія, трактор, 2 коні, 35 штук худоби і т. д. Прдоам з інвентаром, або без інвентаря. Добре тепер оглянути. Власник: 118,20

STEPHEN MAKITRA,
R. 1, Bath, N. Y.

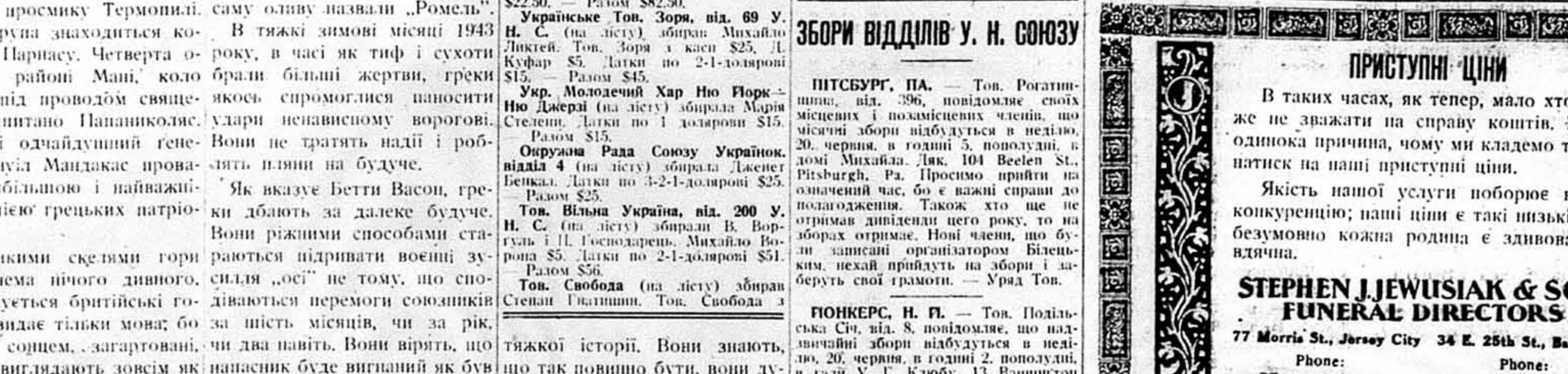
ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІТСБУРГ, ПА. — Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 5. пополудні, в домі Михайла Дяк, 104 Beelen St., Pitsburgh, Pa. Просимо прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Також хто ще не отримав дивіденди цего року, то на зборах отримає. Нові члени, що були записані організатором Білецьким, нехай прийдуть на збори і заберуть свої грамоти. — Уряд Тов.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, в галі У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул. Взиваємо членів вирівнати свою належитість. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 19. червня, в годині 5:30 ввечір в церковній салі, 74 Геррис Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори на означений час, бо будуть важні справи обговорені і полагоджені. Також на тих зборах будемо роздавати чеки як дивіденду від У. Н. Союзу за рік 1943. — І. Кокольський, секр.

ТАРЗАН, ч. 786. Піймані в пастку.

Тарзан зрозумів, що він може вирятуватися тільки в один спосіб: втікаючи через діру в субмарині.

Але, як він пробував продертися через діру, його все зносила назад сильна струя води.

Він пробував щераз і щераз, але за кожним разом, з тим самим наслідком. Нарешті, він перестав пробувати.

І тепер ждав спокійно й нерухомо, поки смертельна повінь не залле його зовсім.